

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

باب حادی عشر

عدالت خداوند

جلسه ۴۷

استاد علی احمدی

انسان، فاعل مختار است

نظر فرقه‌های مختلف، در مورد فعل انسان:

- ۱- اشاعره: انسان، در افعال خود مجبور است زیرا منشأ افعالش، فقط قدرت الهی است.
- ۲- معتزله: انسان، در افعال خود کاملاً مختار است و خدا هیچ دخالتی در افعال او ندارد.
- ۳- امامیه: طبق فرموده اهل بیت علیهم السلام، جبر و تفویض مورد قبول نیست، بلکه حد وسطی بین این دو است (أمرٌ بین الأمرین).

دلیل مختار بودن انسان:

- ۱- ضرورت عقلی (فرق است بین فعل اختیاری و غیر اختیاری انسان، مثل سقوط ناخواسته از پله و پایین آمدن اختیاری از آن).
- ۲- اگر فاعل مختار نباشیم، تکلیف، عصیان و اطاعت بی معنا خواهد بود.
- ۳- اگر فاعل مختار نباشیم، عذاب کردن انسان توسط خدا، قبیح خواهد بود.
- ۴- دلایل نقلی، مثل آیه: «إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ».

نظریه کسب در دیدگاه اشاعره:

برخی از اشاعره معتقدند، ذات فعل انسان، متعلق به خداوند است و بنده، فقط کاسب افعال خویش است و برای کسب، تفاسیر متعددی ارائه داده‌اند:

مرکز مجازی امام صادق علیه السلام

۱- مراد از کسب این است که بنده، فقط عنوان طاعت یا معصیت را از فعل خود کسب می‌کند.

۲- مراد از کسب این است که هرگاه بنده، عزم و تصمیم بر انجام فعلی گرفت، خداوند بعد از تصمیم او، فعل را خلق می‌کند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv